

# **EDUCAȚIA CREȘTINĂ ÎNTR-O CULTURĂ PLURALISTĂ**

Cum creștem copiii în lumea de azi

Referatele

**Simpozionului Internațional de Știință, Teologie și Artă (ISSTA 2020)**

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia

12 octombrie 2020 – ediția a XIX-a

# **EDUCAȚIA CREȘTINĂ ÎNTR-O CULTURĂ PLURALISTĂ**

Cum creștem copiii în lumea de azi

Editori:

**Mihai HIMCINSCHI**

**Lucian-Dumitru COLDA**

## **Volumul I**

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte

**IRINEU**

Arhiepiscop al Alba Iuliei

Alba Iulia

Editura Reîntregirea

Stockholm

Felicitas Publishing House

2020

DTP & Layout: Nicolae ALOMAN, Andrei MOTORA

Volum publicat de:

- Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia
- Centrul de Cercetări Interreligioase și de Psihopedagogie Creștină
- Școala Doctorală de Teologie din Alba Iulia
- Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Alba Iuliei
- Episcopia Ortodoxă Română a Devei și Hunedoarei
- Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord

**Referenți:** *Coriolan Dura, Dragoș Șuşman, Oliviu Botoi, Răzvan Brudiu*

**Director ISSTA 2020:** *Lucian-Dumitru Colda*

**Secretar ISSTA 2020:** *Alexandru Agignoaei*

**Lectori limba engleză:** *Mark Cherry, Andrei Dîrlău, Alexandru Ciucurescu*

Coperta: Mater Ecclesia (Maica Biserică) dimpreună cu copiii ei, clerul (în stânga) și poporul (în dreapta). Imagine dintr-o psaltire din secolul al XI-lea, aparținând Abației Montecasinio

## **Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**

### **Educația creștină într-o cultură pluralistă :**

**cum creștem copiii în lumea de azi.** - Alba Iulia : Reîntregirea ; Stockholm : Felicitas, 2020

2 vol.

ISBN 978-606-509-468-0

**Vol. 1** / ed.: Mihai Himcinschi, Lucian Colda. - 2020. –

ISBN 978-606-509-469-7. - ISBN 978-91-986477-1-6

I. Himcinschi, Mihai (ed.)

II. Colda, Lucian (ed.)

2

© ISSTA 2020

*International Symposium on Science, Theology and Arts*

Autorii din acest volum își asumă exclusiv responsabilitatea și originalitatea textelor publicate.

Simpozionul Internațional de Știință, Teologie și Artă (ISSTA 2020)  
ediția a XIX-a

**ORGANIZAT DE**

Facultatea de Teologie Ortodoxă  
Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

***și partenerii săi***

Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Alba Iuliei  
Episcopia Ortodoxă Română a Devei și Hunedoarei  
Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord  
Consiliul Județean Alba

**COMITETUL ȘTIINȚIFIC**

*Mihai Hincinschi*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Porzia Quagliarella*, Facultatea de Teologie, Bari, Italia  
*Lucian Colda*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Mark Cherry*, Universitatea „St. Edward”, Austin, Texas, SUA  
*Ovidiu Panaite*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Corinna Delkeskamp-Hayes*, Freigericht, Germania  
*Ivan Ivanov*, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Bulgaria  
*Dorin Opreș*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Dragoș Șușman*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Mihail Mitrea*, Institutul de Studii Sud-Est Europene al Academiei Române  
*Răzvan Brudiu*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Oliviu Botoi*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România

**COMITETUL ORGANIZATORIC**

*Mihai Hincinschi, Lucian Colda, Dumitru Vanca, Ovidiu Panaite, Coriolan Dura,  
Dragoș Șușman, Răzvan Brudiu, Oliviu Botoi, Alexandru Agignoaei*

Volum publicat cu sprijinul financiar al  
**Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Alba Iuliei**

# CUPRINS

(Vol. 1)

Autor	Titlul articolului	Pagina
<b>ECCLESIA – MATER ET MAGISTRA</b>		
† Irineu POP	<i>Importanța pastorației părinților și copiilor în lumea contemporană</i>	9
† Gurie GEORGIU	<i>Accente și nuanțe în „reforma” recentă a învățământului teologic romano-catolic occidental (oglundite în revista la Civiltà Cattolica)</i>	21
† Macarie DRĂGOI	<i>Provocări contemporane la adresa pastorației părinților și copiilor</i>	31
† Emilian CRIȘANUL	<i>Educația religioasă a părinților și copiilor în ultimul secol, în Arhiepiscopia Aradului</i>	37
Mihai HIMCINSCHI	<i>Young people and religious education in Church and society</i>	53
Emil JURCAN	<i>Spațiul sacru sau profan într-o analiză comparată</i>	71
Vasile CREȚU	<i>Stiluri parentale în educația religioasă</i>	83
Alexandru MOLDOVAN	<i>Scurtă introducere în Evanghelia mateiană a «copilăriei» lui Iisus. Matei 1-2; istorie și teologie</i>	97
Florin T. TOMOIOAGĂ	<i>Lumea ca sacrament: o perspectivă eclesial ortodoxă, etic-educativă asupra mediului înconjurător</i>	137

Stelian MANOLACHE	<i>Protopopul Moise Fulea (1787-1863) și învățământul confesional ortodox în Transilvania secolului XIX</i>	151
Arpad M. FOSZTO	<i>Învățarea experiențială religioasă în ucenicizarea creștină. Contribuții la taxonomia experienței</i>	163
Lucian-Dumitru COLDA	<i>Theologische Erziehung und Gelehrsamkeit: Patriarch Photius der Grosse von Konstantinopel und seine marianische Frömmigkeit</i>	183
Ioan MIHOC	<i>Comportamentul Sfântului Pavel în Tesalonic (1 Tesaloniceni 2,1-12)</i>	205
Nicolae-Coriolan DURA	<i>The Romanian Orthodox Church - the home of saints the maternity of the apostolic canons in the light of the communist dictatorship</i>	223
Mihail MITREA	<i>From praise to peril: depictions of muslims in late byzantine hagiography</i>	235
Leontin POPESCU	<i>The Christian Origins of European Higher Education</i>	263
Petru BRISC	<i>Iconomia bisericească, modalitate de experiere a Bisericii ca mater et magistra?</i>	275
Emanuel CĂȘVEAN	<i>Spațiul virtual, cultura-pop și îndepărtarea tinerilor de la fundamentele credinței</i>	289
Radu Rodin ILINOIU	<i>Ministry and external mission in the writings and thoughts of Saint Sophrony Sakharov</i>	303
Tudor PARASCHIV	<i>Educația prin simbol în opera poetică a Sfântului Efrem Sirul sau despre calea tranziției de la rațiunea naturală spre cea divină a lumii</i>	323
<b>ARS CHRISTIANA - DIDACTICA VITAE</b>		
Ivan (KIUMURDZIYSKI) IVANOV	<i>The angelic song in the liturgy (paradigms, principles and methods in the study of eucharistic angelology in the ancient anaphoras and the connection with christian hymnography and singing)</i>	337

Florin DOBREI	<i>Biserica monument istoric „Buna Vestire” din Trestia (jud. Hunedoara)</i>	379
Dragoș-Ioan ȘUȘMAN	<i>Pastorația prin muzică – Liturgia psaltică pentru 3 voci egale a lui Nicolae Lungu</i>	393
Costel-Mirel NECHITA	<i>Implicarea factorilor de răspundere și a tineretului din România în preluarea, diversificarea și promovarea muzicii bisericești, monodice și corale. Secții de muzică religioasă înființate după anul 1989</i>	403
Alexandru Matei AGACHI	<i>Educația creștină a copiilor prin cultivarea valorilor intrinseci. Arta plastică – potențial mod de manifestare a inefabilului în om și societate</i>	419
Carmen BELEAN	<i>Câteva considerații cu privire la conceptul de artă obiectivă</i>	427
Marin COTEȚIU	<i>Restaurarea unei icoane pe lemn pictată de Grigorie Ranite, deținută de Muzeul Mitropoliei Clujului</i>	435
Andrei MOTORA	<i>Icoană și iconografie la rușii lipoveni</i>	451
<i>Lista autorilor</i>		465

# **EDUCAȚIA CREȘTINĂ ÎNTR-O CULTURĂ PLURALISTĂ**

Cum creștem copiii în lumea de azi

Referatele

**Simpozionului Internațional de Știință, Teologie și Artă (ISSTA 2020)**

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia

12 octombrie 2020 – ediția a XIX-a



# **EDUCAȚIA CREȘTINĂ ÎNTR-O CULTURĂ PLURALISTĂ**

Cum creștem copiii în lumea de azi

Editori:

**Oliviu BOTOI**  
**Răzvan BRUDIU**

## **Volumul II**

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte

**IRINEU**

Arhiepiscop al Alba Iuliei

Alba Iulia

Editura Reîntregirea

Stockholm

Felicitas Publishing House

2020

DTP & Layout: Nicolae ALOMAN, Andrei MOTORA,

Volum publicat de:

- Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia
- Centrul de Cercetări Interreligioase și de Psihopedagogie Creștină
- Școala Doctorală de Teologie din Alba Iulia
- Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Alba Iuliei
- Episcopia Ortodoxă Română a Devei și Hunedoarei
- Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord

**Referenți:** Mihai Himecinschi, Lucian-Dumitru Colda Dumitru Vanca, Ovidiu Panaite

**Director ISSTA 2020:** Lucian-Dumitru Colda

**Secretar ISSTA 2020:** Alexandru Agignoaei

**Lectori limba engleză:** Mark Cherry, Andrei Dîrlău, Alexandru Ciucurescu

Coperta: Mater Ecclesia (Maica Biserică) dimpreună cu copiii ei, clerul (în stânga) și poporul (în dreapta). Imagine dintr-o psaltire din secolul al XI-lea, aparținând Abației Montecasino

## **Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**

### **Educația creștină într-o cultură pluralistă : cum creștem copiii în lumea de azi.**

- Alba Iulia : Reîntregirea ; Stockholm : Felicitas, 2020

2 vol.

ISBN 978-606-509-468-0

**Vol. 2 /** Oliviu Botoi, Răzvan Brudiu. - 2020.

– ISBN 978-606-509-470-3. – ISBN 978-91-986478-4-6

I. Botoi, Oliviu (ed.)

II. Brudiu, Răzvan

2

© ISSTA 2020

*International Symposium on Science, Theology and Arts*

Autorii din acest volum își asumă exclusiv responsabilitatea și originalitatea textelor publicate.

Simpozionul Internațional de Știință, Teologie și Artă (ISSTA 2020)  
ediția a XIX-a

**ORGANIZAT DE**

Facultatea de Teologie Ortodoxă  
Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

**și partenerii săi**

Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Alba Iuliei  
Episcopia Ortodoxă Română a Devei și Hunedoarei  
Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord  
Consiliul Județean Alba

**COMITETUL ȘTIINȚIFIC**

*Mihai Himcinschi*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Porzia Quagliarella*, Facultatea de Teologie, Bari, Italia  
*Lucian-Dumitru Colda*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Mark Cherry*, Universitatea „St. Edward”, Austin, Texas, SUA  
*Ovidiu Panaite*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Corinna Delkeskamp-Hayes*, Freigericht, Germania  
*Ivan Ivanov*, Sofia Univ. „St. Kliment Ohridski”, Bulgaria  
*Dorin Opreș*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Dragoș Șuşman*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Mihai Mitrea*, Institutul de Științe Sud-Est European al Academiei Române  
*Răzvan Brudiu*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Oliviu Botoi*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, România  
*Andrei Dîrlău*, cercetător, teolog, scriitor, editor, translator

**COMITETUL ORGANIZATORIC**

*Mihai Himcinschi* (președinte), *Lucian-Dumitru Colda*, *Dumitru Vanca*, *Ovidiu Panaite*,  
*Nicolae-Coriolan Dura*, *Dragoș Șuşman*, *Răzvan Brudiu*, *Oliviu Botoi*, *Alexandru Agignoaei*

Volum publicat cu sprijinul financiar al  
**Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Alba Iuliei**

# CUPRINS

(Vol. 2)

Autor	Titlul articolului	Pagina
<b>EDUCAȚIA TEOLOGICĂ ȘI RELIGIOASĂ</b>		
Mark J. CHERRY	<i>Who is a theologian? Faith in God vs. Faith in philosophy</i>	9
Dumitru A. VANCA	<i>Teologia ortodoxă din universitățile românești. Teme de reflecție pentru viitor</i>	21
Andrian ALEKSANDROV	<i>Variety of theological and pedagogical models of parochial education of children as part of contemporary bulgarian pluralistic culture</i>	37
Dorin OPRIȘ Monica OPRIȘ	<i>Dezvoltări și aprofundări în spațiul principiilor educației religioase</i>	49
Mihaela-Viorica RUȘITORU Arto KALLIONIEMI	<i>Religious education as a human right and an intercultural value in europe from a perspective of lifelong learning policies. Overview on orthodox christianity</i>	63
David D. PESTROIU	<i>Repere misiologice privind educația în familia creștină, în postmodernitate</i>	73
Remus ONIȘOR	<i>„Confesiunile” lui Ieremia - model de educație religioasă într-un context pluralist</i>	83
Nicolae PREDA	<i>„Tedeumul” la început de an școlar: între tradiție și actualitate</i>	97

Cornelia DELKESKAMP- HAYES	<i>Christian formation in a pluralist environment looking at a picture book</i>	123
Ana OCOLEANU	<i>Ethos, paradosis, paideia. Sensul etic al pedagogiei creștine după Alice Voinescu (1885-1961)</i>	151
Adrian IVAN	<i>Unicitatea modelului creștin de educație și polimorfismul modelelor sociale</i>	163
Andrei-Daniel POP	<i>Relația dintre Samuel și Saul în 1 Samuel 9, un model biblic pentru procesul de mentorat în educația creștină</i>	173
Gheorghe-Vlăduț RĂDULESCU	<i>Ora de religie, cale de stopare a fenomenului „bullyingului școlar”</i>	183
Ioan-Remus RĂSVAN	<i>„A vedea înseamnă a crede”: Dr. Zacharia Boiu „fala amvonului ardelean”</i>	195
Zaharia MATEI	<i>Rolul și importanța cântării bisericești ortodoxe în formarea caracterului creștin al copiilor și al tinerilor</i>	205
<b>MOȘTENIREA CREDINȚEI ÎN FAMILIA CREȘTINĂ</b>		
Porzia QUAGLIERELLA	<i>Moștenirea credinței în familia creștină</i>	223
Ștefan FLOREA	<i>Familia și credința, repere fundamentale pentru o viață creștină autentică</i>	243
Jan NICOLAE	<i>Familia preoțească, matcă a formării duhovnicești a neamului. Exemplul familiei bihorene Iovan sau de la apostolul unionist Gavril Iovan la duhovnicul mărturisitor Ioan Iovan</i>	253
Răzvan BRUDIU	<i>Dimensiunea eclesială a familiei. Provocări pastoral-misionare actuale: Ecclesia Domestica și Minimum Fidei</i>	287
Mihai HANDARIC	<i>Familia – matrice a educației creștine</i>	307

Oliviu BOTOI	<i>Viața conjugală și nașterea copiilor în familia contemporană. Câteva considerații de natură morală</i>	319
Mihail K. QARAMAH	<i>Ritul înfierii în manuscrisele liturgice bizantine</i>	351
Alexandru Nicolae AGIGNOAEI	<i>Familia ca model misionar în Vechiul Testament</i>	367
Mihaela JURCAN	<i>Natalia Manolescu Dinu – maternitate și celebritate, femeie și cultură, teologie în viață</i>	391
Ioan-Dorin TORCOȘ	<i>Familia – icoană a raiului și ferment înnoitor al vieții sociale</i>	407
Daniela LOGHIN	<i>Disciplina spirituală: moștenirea familiei creștine</i>	419
Ștefan BRETOIU	<i>Familia și educația în viziune scientologică</i>	429
<b><i>Lista autorilor</i></b>		441